Informácia o vyšetrovaní podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy za obdobie roka 2022

Úrad inšpekčnej služby (ďalej len „UIS“) je osobitnou súčasťou Policajného zboru s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky na odhaľovanie, vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie trestných činov príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov, to znamená príslušníkov Policajného zboru (ďalej len „policajt“) a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „príslušník ZVJS“) a od 1. januára 2020 je v pôsobnosti UIS aj vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie trestných činov colníkov. V § 316 ods. 2 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je uvedené: „Ak sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem „colník“ vo všetkých tvaroch, rozumie sa tým „príslušník finančnej správy“ v príslušnom tvare.“ (ďalej len „príslušník FS“). Z uvedeného dôvodu je pojem „príslušník FS“ používaný aj v tejto informácii.

UIS bol zákonom č. 6/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony zriadený 1. februára 2019 a nahradil dovtedajšiu sekciu kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Vyšetrovateľ Policajného zboru zaradený na UIS je vo veciach, ktoré vyšetruje procesne samostatný, vo svojej činnosti je viazaný ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a v rozsahu ustanovenom Trestným poriadkom aj pokynmi a príkazmi prokurátora a súdu. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Podľa § 46 ods. 7 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. februára 2019, kedy vznikol UIS, v prípadoch trestných činov policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS sú v trestnom konaní príslušné krajské prokuratúry a v osobitných prípadoch Úrad špeciálnej prokuratúry. Každé vydané rozhodnutie vyšetrovateľa Policajného zboru zaradeného na UIS vo veci samotnej je preskúmané príslušnou prokuratúrou

Vecne príslušným na vyšetrovanie podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb, ktorým podľa ich vyjadrenia boli spôsobené zranenia policajtmi, príslušníkmi ZVJS a príslušníkmi FS“ je útvar ochrannej služby a prevencie UIS.

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 979 z 10. októbra 2001 k návrhu odpovede vlády Slovenskej republiky na správu Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT) z druhej periodickej návštevy Slovenska uskutočnenej 9. až 18. októbra 2000 uložila ministrovi vnútra Slovenskej republiky úlohu D.2.: *„venovať trvalú pozornosť činnosti sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri vyšetrovaní podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi Policajného zboru“* s termínom raz ročne informovať vládu Slovenskej republiky.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 650 z 2. decembra 2015 sa bodom A.1. zmenila úloha D.2. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 979/2001 uložená ministrovi vnútra Slovenskej republiky v znení: *„venovať trvalú pozornosť činnosti sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri vyšetrovaní podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi Policajného zboru, údaje o tejto problematiky premietnuť do správy o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru a predložiť na rokovanie vlády do 30. apríla každoročne“.*

Nakoľko od 01. februára 2019 prišlo k rozšíreniu vecnej príslušnosti UIS v trestnom konaní bola uznesením vlády Slovenskej republiky č. 438 z 08. júla 2020 bodom A.1. zmena úlohy D.2. uznesenia vlády Slovenskej republiky 979/2001 v znení uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 650/2015 nasledovne: *„predložiť správu o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy, obsahom ktorej budú aj údaje o vyšetrovaní podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy a predložiť na rokovanie vlády do 30. apríla každoročne*“.

Predmetná úloha v bode D.2. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 979 z 10. októbra 2001 v znení uznesenia vlády SR č. 438 z 8. júla 2020 uložená ministrovi vnútra Slovenskej republiky bola zrušená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 429 z 28. júna 2022.

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 283 z 12. júna 2019 k Návrhu odpovede vlády Slovenskej republiky na Správa pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT) 19. marca až 28. marca 2018 uložila úlohu D.1.: *„realizovať v rámci svojej pôsobnosti opatrenia uvedené v Odpovedi vlády SR na účely vykonania odporúčaní CPT, vrátane finančného zabezpečenia týchto opatrení“.* UIS sa v rozsahu vecnej príslušnosti týkajú najmä body 13. a 14. predmetnej správy.

Vzhľadom na vyššie uvedené nie sú informácie o vyšetrovaní podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, príslušníkmi ZVJS a príslušníkmi FS súčasťou správy o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy, ale UIS bola predmetná problematika spracovaná v samostatnom dokumente, ktorým je táto informácia.

1. Celkový prehľad podaní evidovaných UIS za obdobie roka 2022

Jednotlivé podania boli UIS v predmetnom období evidované na základe oznámení predkladaných Zborom väzenskej a justičnej stráže, prokuratúrou, jednotlivými fyzickými osobami, ale aj postúpením od iných útvarov Policajného zboru.

UIS evidoval v roku 2022 celkom 140 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi a príslušníkmi ZVJS, z ktorých 45 bolo prenesených z predchádzajúceho obdobia, keďže neboli ukončené v sledovanom období. Zo správy o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy za obdobie roka 2021 vyplýva, že do roku 2022 bolo prenesených 35 podaní. Uvedený rozdiel v počte predmetných podaní prenesených do roku 2022 bol spôsobený tým, že niektoré podania riešené v roku 2021 neboli vybavované ako podania zadržaných, zaistených a

obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi a príslušníkmi ZVJS, nakoľko až vykonaným dokazovaním počas roka 2022 v predmetných veciach vyplynula problematika týkajúca sa podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi a príslušníkmi ZVJS.

Z celkového počtu 140 podaní bolo k 31. decembru 2022 ukončených 106 podaní 75,71 % a 34 podaní 24,29 % bolo prenesených do ďalšieho obdobia.
Predmetné údaje sú uvedené v tabuľke č. 1.

	spolu		
	PZ	**ZVJS**	**FS**
celkový počet podaní za rok 2022	**140**		
	111	29	0
podania zaevidované v roku 2022	**95**		
	73	22	0
podania prenesené z predchádzajúceho obdobia	**45**		
	38	7	0
ukončené podania k 31. 12. 2022	**106**		
	84	22	0
neukončené podania k 31. 12. 2022	**34**		
	27	7	0

Tabuľka č. 1: Celkový počet podaní evidovaných Úradom inšpekčnej služby za rok 2022

Stav vybavenia podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, príslušníkmi ZVJS a príslušníkmi FS k 31. decembru 2022 podľa Trestného poriadku je uvedený v tabuľke č. 2.

stav vybavenia podaní podľa Trestného poriadku k 31. decembru 2022	**PZ**	**ZVJS**	**FS**	**celkom**
§ 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdané inému orgánu na disciplinárne konanie	3	2	0	5
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté	74	17	0	91
§ 199 Trestného poriadku začatie trestného stíhania	11	1	0	12
§ 206 Trestného poriadku vznesenie obvinenia	1	0	0	1
§ 209 Trestného poriadku návrh na podanie obžaloby	1	0	0	1
§ 214 Trestného poriadku postúpenie veci	0	0	0	0
§ 215 Trestného poriadku zastavenie trestného stíhania	6	3	0	9
§ 228 ods. 1 Trestného poriadku prerušenie trestného stíhania	1	1	0	2
ukončené iným spôsobom	0	0	0	0
nebolo rozhodnuté v hodnotenom období	14	5	0	19
celkom	111	29	0	140

Tabuľka č. 2: Stav vybavenia podaní podľa Trestného poriadku Úradom inšpekčnej služby k 31. decembru 2022 (v tabuľke je uvedené len posledné vybavenie podania v danom roku)

Z celkového počtu 140 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi a príslušníkmi ZVJS sa v 100 prípadoch 71,43 % neprimerané násilie z ich strany nepotvrdilo. Uznesením o odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku bolo ukončených 91 podaní a v 9 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov podľa § 215 Trestného poriadku.

Vydaním uznesenia podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo v 5 veciach rozhodnuté o odovzdaní na disciplinárne konanie a 1 vec bola ukončená návrhom na podanie obžaloby.

K 31. decembru 2022 bolo 34 neukončených vecí. V 12 prípadoch bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 Trestného poriadku, v 2 veciach bolo trestné stíhanie prerušené podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu, že sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe, o 19 podaniach nebolo rozhodnuté a v 1 veci bolo vydané uznesenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku.

2. Prehľad podaní smerujúcich proti policajtom

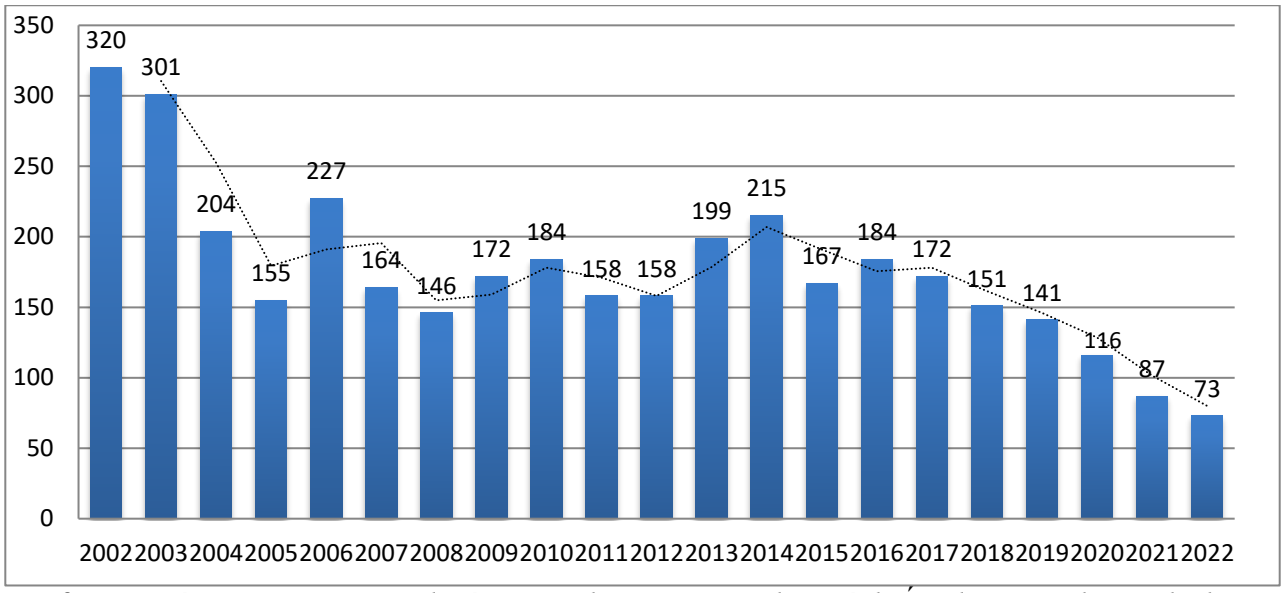
UIS v roku 2022 evidoval 111 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, z ktorých 38 bolo prenesených z predchádzajúceho obdobia. K 31. decembru 2022 bolo ukončených 84 podaní 75,68 % a 27 podaní 24,32 % bolo prenesených do ďalšieho obdobia. Zo správy o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy za obdobie roka 2021 vyplýva, že do roku 2022 bolo prenesených 31 podaní. Uvedený rozdiel v počte predmetných podaní prenesených do roku 2022 bol spôsobený tým, že niektoré podania riešené v roku 2021 neboli vybavované ako podania zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, nakoľko až vykonaným dokazovaním počas roka 2022 v predmetných veciach vyplynula problematika týkajúca sa podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi.

Predmetné údaje sú uvedené v tabuľke č. 3.

počet podaní za rok 2022 smerujúcich proti policajtom	**111**
podania zaevidované v roku 2022	73
podania prenesené z predchádzajúceho obdobia	38
ukončené podania k 31. decembru 2022	84
neukončené podania k 31. decembru 2022	27

Tabuľka č. 3: Počet podaní smerujúcich proti policajtom evidovaných Úradom inšpekčnej služby za rok 2022

Znázornenie počtu podaní proti policajtom zaevidovaných Úradom inšpekčnej služby za obdobie rokov 2002 až 2022 bez prenosu je uvedené v grafe č. 1.

Graf č. 1: Znázornenie počtu podaní proti policajtom zaevidovaných Úradom inšpekčnej služby za obdobie rokov 2002 až 2022

Porovnaním štatistických údajov za roky 2002 až 2022 možno konštatovať, že počas rokov kolísal počet podaní smerujúcich proti policajtom evidovaných UIS, pričom od roku 2016 bol zaznamenaný kontinuálny pokles predmetných podaní.

Stav vybavenia podaní proti policajtom podľa Trestného poriadku k 31. decembru 2022 je uvedený v tabuľke č. 4.

stav vybavenia podaní proti policajtom podľa Trestného poriadku k 31. decembru 2022	111
§ 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdané inému orgánu na disciplinárne konanie	3
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté	74
§ 199 Trestného poriadku začatie trestného stíhania	11
§ 206 Trestného poriadku vznesenie obvinenia	1
§ 209 Trestného poriadku návrh na podanie obžaloby	1
§ 214 Trestného poriadku postúpenie veci	0
§ 215 Trestného poriadku zastavenie trestného stíhania	6
§ 228 ods. 1 Trestného poriadku prerušenie trestného stíhania	1
ukončené iným spôsobom	0
nebolo rozhodnuté v hodnotenom období	14

Tabuľka č. 4: Stav vybavenia podaní proti policajtom podľa Trestného poriadku Úradom inšpekčnej služby k 31. decembru 2022 (v tabuľke je uvedené len posledné vybavenie podania v danom roku)

Z celkového počtu 111 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi sa v 80 prípadoch 72,07 % neprimerané násilie z ich strany nepotvrdilo. Uznesením o odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku bolo ukončených 74 podaní a v 6 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov podľa § 215 Trestného poriadku.

Vydaním uznesenia podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo v 3 veciach rozhodnuté o odovzdaní na disciplinárne konanie a 1 vec bola ukončená návrhom na podanie obžaloby.

K 31. decembru 2022 bolo 27 neukončených vecí. V 11 veciach bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 Trestného poriadku, v 1 veci bolo trestné stíhanie prerušené podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu, že sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe, o 14 podaniach nebolo rozhodnuté a v 1 veci bolo vydané uznesenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku.

3. Prehľad podaní smerujúcich proti príslušníkom ZVJS

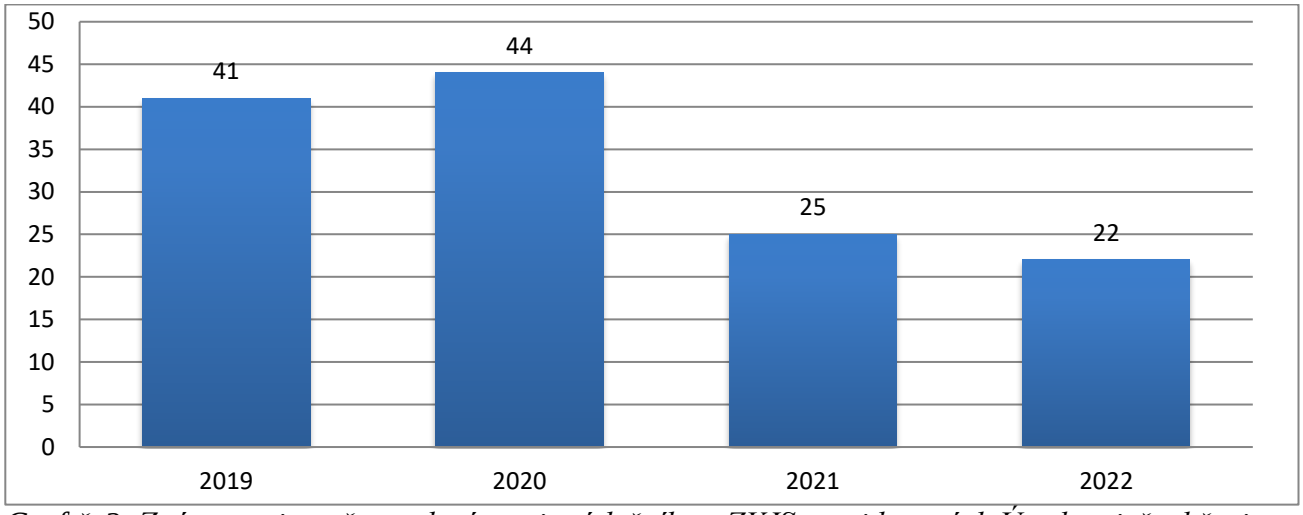
UIS v roku 2022 evidoval 29 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi ZVJS, z ktorých 7 bolo prenesených z predchádzajúceho obdobia. K 31. decembru 2022 bolo ukončených 22 podaní 75,86 % a 7 podaní 24,14 % bolo prenesených do ďalšieho obdobia. Zo správy o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy za obdobie roka 2021 vyplýva, že do roku 2022 boli prenesené 4 podania. Uvedený rozdiel v počte predmetných podaní prenesených do roku 2022 bol spôsobený tým, že niektoré podania riešené v roku 2021 neboli vybavované ako podania zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi ZVJS, nakoľko až vykonaným dokazovaním počas roka 2022 v predmetných veciach vyplynula problematika týkajúca sa podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi ZVJS.

Predmetné údaje sú uvedené v tabuľke č. 5.

počet podaní za rok 2022 smerujúcich proti príslušníkom ZVJS	29
podania zaevidované v roku 2022	22
podania prenesené z predchádzajúceho obdobia	7
ukončené podania k 31. decembru 2022	22
neukončené podania k 31. decembru 2022	7

Tabuľka č. 5: Počet podaní smerujúcich proti príslušníkom ZVJS evidovaných Úradom inšpekčnej služby za rok 2022

Znázornenie počtu podaní proti príslušníkom ZVJS zaevidovaných Úradom inšpekčnej služby za obdobie rokov 2019 až 2022 bez prenosu je uvedené v grafe č. 2.

Graf č. 2: Znázornenie počtu podaní proti príslušníkom ZVJS zaevidovaných Úradom inšpekčnej služby za obdobie rokov 2019 až 2022

Stav vybavenia podaní proti príslušníkom ZVJS podľa Trestného poriadku k 31. decembru 2022 je uvedený v tabuľke č. 6.

stav vybavenia podaní proti príslušníkom ZVJS podľa Trestného poriadku k 31. decembru 2022	29
§ 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdané inému orgánu na disciplinárne konanie	2
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté	17
§ 199 Trestného poriadku začatie trestného stíhania	1
§ 206 Trestného poriadku vznesenie obvinenia	0
§ 209 Trestného poriadku návrh na podanie obžaloby	0
§ 214 Trestného poriadku postúpenie veci	0
§ 215 Trestného poriadku zastavenie trestného stíhania	3
§ 228 ods. 1 Trestného poriadku prerušenie trestného stíhania	1
ukončené iným spôsobom	0
nebolo rozhodnuté v hodnotenom období	5

Tabuľka č. 6: Stav vybavenia podaní proti príslušníkom ZVJS podľa Trestného poriadku Úradom inšpekčnej služby k 31. decembru 2022 (v tabuľke je uvedené len posledné vybavenie podania v danom roku)

Z celkového počtu 29 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi ZVJS sa v 20 prípadoch 68,97 % neprimerané násilie z ich strany nepotvrdilo. Uznesením o odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného

poriadku bolo ukončených 17 podaní a v 3 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov podľa § 215 Trestného poriadku.

Vydaním uznesenia podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo v 2 veciach rozhodnuté o odovzdaní na disciplinárne konanie.

K 31. decembru 2022 bolo 7 neukončených vecí. V 1 prípade bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 Trestného poriadku, v 1 veci bolo trestné stíhanie prerušené podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu, že sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe a o 5 podaniach nebolo rozhodnuté.

4. Prehľad podaní smerujúcich proti príslušníkom FS

Za obdobie roka 2022 UIS neprijal žiadne podania smerujúce proti príslušníkom FS.

5. Prijaté opatrenia, resp. návrhy a prijatie opatrení na odstránenie príčin a podmienok umožňujúcich páchanie protiprávnej činnosti policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS voči zadržaným, zaisteným a obvineným osobám.

Z predložených podkladov z Prezídia Policajného zboru vyplýva, že boli vykonávané napríklad pravidelné preškoľovania policajtov, preventívna činnosť, zvýšená kontrolná činnosť nadriadených zameraná na:

- správanie policajtov vykonávajúcich služobné zákroky proti osobám,
- dodržiavanie ľudských práv pri obmedzení osobnej slobody osôb,
- vypĺňanie administratívnych pomôcok, ktoré sa týkajú údajov osôb obmedzených na osobnej slobode.

Odborom kontroly Prezídia Policajného zboru je každoročne vypracovávaný prehľad nedostatkov v služobnej činnosti policajtov zistených vlastnou kontrolnou činnosťou, kontrolnou činnosťou organizačných zložiek Prezídia Policajného zboru a krajských riaditeľstiev Policajného zboru, pričom zovšeobecnené nedostatky odbor kontroly Prezídia Policajného zboru zasiela organizačným zložkám Prezídia Policajného zboru, stredným odborným školám Policajného zboru a Akadémii Policajného zboru v Bratislave, s cieľom obmedziť výskyt týchto nedostatkov v policajnej praxi. V rámci predmetnej kontrolnej činnosti je venovaná pozornosť dodržiavaniu ľudských práv pri obmedzení osobnej slobody osôb. Z úrovne odboru kontroly Prezídia Policajného zboru sú taktiež vykonávané kontroly súvisiace s odporúčaniami Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT), ako aj Výboru proti mučeniu (CAT) (Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu). Styčnými zástupcami pre spoluprácu s Európskym výborom na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania CPT) za Prezídium Policajného zboru bolo v roku 2022 vykonaných 8 metodických zamestnaní na jednotlivých krajských riaditeľstvách Policajného zboru zameraných na dodržiavanie práv osôb obmedzených na osobnej slobode.

V rámci preventívnych opatrení na odstránenie príčin a podmienok umožňujúcich páchanie trestnej činnosti policajtmi, a to hlavne vo vzťahu k netolerovaniu násilia a akýchkoľvek foriem zlého zaobchádzania (vrátane slovných urážok a vyhrážania sa) policajtom pri vykonávaní

služobnej činnosti a služobných zákrokov s osobami obmedzenými na osobnej slobode boli vykonávané pravidelné preškoľovania policajtov z príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov vydaných v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, s dôrazom na ich dôsledné dodržiavanie a dodržiavanie práv a slobôd zadržaných, zaistených a obvinených osôb.

Taktiež bol dôraz kladený aj na zákonnosť a primeranosť použitia donucovacích prostriedkov a vyhodnotenie oprávnenosti a primeranosti ich použitia nadriadenými.

V súvislosti s opatreniami, resp. návrhmi a prijatie opatrení na odstránenie príčin a podmienok umožňujúcich páchanie protiprávnej činnosti policajtov je okrem iného potrebné najmä:

- zriaďovanie monitorovacích systémov s archiváciou obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov najmä v priestoroch, kde sa nachádzajú a sú umiestňované osoby po obmedzení ich osobnej slobody,
- pokračovať v zavádzaní technických prostriedkov (najmä osobných kamier) a v používaní pri služobnej činnosti policajtov,
- v súvislosti s dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich obmedzenie osobnej slobody osôb zintenzívniť kontrolnú činnosť zo strany nadriadených,
- venovať zvýšenú pozornosť z úrovne nadriadených novoprijatým policajtom pri výkone štátnej služby,
- venovať zvýšenú pozornosť výcviku policajtov v súvislosti s vykonávaním služobných zákrokov a použitím donucovacích prostriedkov,
- zabezpečenie pravidelného oboznamovania všetkých podriadených príslušníkov Policajného zboru s právnymi predpismi v oblasti dodržiavania ľudských práv, etického kódexu príslušníka Policajného zboru, dodržiavania disciplíny a pravidiel služobnej zdvorilosti.

Na odbore vnútornej kontroly a sťažností útvaru kontroly UIS bolo v roku 2022 vykonaných spolu 8 plánovaných kontrol, z ktorých 2 boli prenesené z roku 2021 a 6 bolo plánovaných z Plánu kontrolnej činnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na rok 2022. Pri 7 z uvedených kontrol boli zistené nedostatky, pričom najčastejšími boli porušenia rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 111/2019 o realizácii úloh na zabezpečenie odporúčaní Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Všetkých 8 kontrol bolo ukončených v priebehu roka 2022, teda do roku 2023 nebola prenesená žiadna kontrola, ktorej predmet by súvisel s činnosťou Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Zo zistených nedostatkov bol UIS spracovaný samostatný materiál, ktorý bol zaslaný príslušným útvarom Policajného zboru za účelom oboznámenia policajtov.

Podania zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi ZVJS, eviduje UIS len od roku 2019, čo predstavuje pomerne krátky časový úsek na to, aby sa dal v tejto oblasti stanoviť nejaký trend vývoja. Na podklade materiálov, ktoré boli na UIS zaslané z Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky je možné skonštatovať, že Zborom väzenskej a justičnej stráže boli v súvislosti

s predmetnou problematikou v poslednom období realizované viaceré opatrenia, z ktorých môžeme spomenúť:

- inštruktážno-metodické činnosti obsahujúce názorné postupy príslušníkov ZVJS pri používaní donucovacích prostriedkov,
- kurzy za účelom osvojenia a rozvoja schopností identifikovať potenciál vzniku konfliktných situácií a následne v prípade aj ich vzniku adekvátne reagovať,
- pravidelná odborná príprava príslušníkov ZVJS,
- priebežná kontrolná činnosť nadriadených.

Pri vzdelávaní príslušníkov ZVJS je dopĺňa obsahová náplň základného a špecializačného vzdelávania príslušníkov ZVJS o dynamickú bezpečnosť a ľudsko-právne témy, pričom dynamickou bezpečnosťou sa rozumie preventívna bezpečnostná stratégia založená najmä na vnímaní verbálnych a neverbálnych prejavov správania obvineného a odsúdeného, na dostupnom poznaní jeho osobnosti, jeho potrebách a rizikách a na implementácii metód konštruktívnej komunikácie príslušníkov ZVJS zabezpečujúcich zaobchádzanie, výkon režimových a iných činností sa každým obvineným a odsúdeným, pričom či cieľom predmetného postupu je znižovanie negatívnych, vnútorne odmietavých postojov k plneniu uložených povinností a vyriešenie vzniknutej situácie pomocou komunikačných zručností za dodržania bezpečnostných postupov.

Do pozornosti treba dať, že Zbor väzenskej a justičnej stráže v tejto oblasti pripravuje zavedenie kamier na uniformy u vybranej skupiny príslušníkov ZVJS a vybavenie priestorov väzenských objektov monitorovacím kamerovým zariadením.

Z podkladov zaslaných na UIS z Kriminálneho úradu finančnej správy vyplýva, že pri realizácii služobných zákrokov sú využívané prostriedky audiovizuálnej techniky, prostredníctvom ktorých je možné vyhodnotiť protiprávne konanie zo strany príslušníkov FS voči zadržaným, zaisteným a obvineným osobám. Pri úkonoch orgánov činných v trestnom konaní voči osobám v postavení zadržaného, resp. obvineného príslušníci FS striktne dodržiavajú zákonné postupy a zákonné spôsoby, ktoré sú upravené v Trestnom poriadku. Príslušníci FS zaradení ako operatívni pracovníci pristupujú k podozrivému tak, aby pri úkonoch bola vždy prítomná nezúčastnená osoba. Taktiež je potrebné uviesť, že príslušníci FS sú Akadémiou finančnej správy školení vo forme základného modulu výcviku, ktorý je zameraný okrem iného aj na predvádzanie osôb, zaobchádzanie s podozrivým a podobne.

6. Záver

Na základe vývoja trestnej činnosti policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS v predmetnej oblasti je možné konštatovať, že opatrenia prijaté na základe Správy pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT) 19. marca až 28. marca 2018 mali pozitívny vplyv na znižovanie predmetnej trestnej činnosti a UIS preukazuje svoje opodstatnenie ako kontrolný a represívny mechanizmus a svojou činnosťou prispieva k tomu, aby Policajný zbor, Zbor väzenskej a justičnej stráže a finančná správa boli dôveryhodné inštitúcie, garantujúce práva, spravodlivosť, istoty a bezpečnosť občanov Slovenskej republiky.